

EUSKO FOLKLORE ALEAK

(1956. urtean Loiolako Santutegi inguruan Goikoetxea'tar Joanek S.J. bilduta-ko Eusko Folklore-aleak)

Kiku miku,
anda miku,
txantxa perro
kastellano,
plon plon
ikusi det lerdie,
lau intxaurra lerdie,
bosgarrena plus,
ladron milistron.

(Tolosako umeak taldeka kantatzen
zutena)

***

Pater noster,
txanpona laster.

Pater noster,
zerua laster.

Sursum corda
Atzokoa zor da.

(Zerain)

***

Martxoon zazpiin,
aizkeneko arbie saskiin.
Lapirittue beraren azpiin.

***

(Zerain)

Enero, febrero, martxo, abril,
Erramon matraza dantzan dabil.
Zeñekin? Zeñekin?
Kanpox-eneko atsoarekin.

(Loiola. Errementari baserrian)

***

Bata,
Bia,
Trua,
Laua,
Boa,
Sea,
Zapa,
Zotza,

Baga,
Biga,
'ruga,
Laga,
Boga,
Sega,
Zapa,
Zotza,
Beatza,
Motza.

Errotaria
Kaskerra
Motza

Errotari
Kaska-motza.
(Zerain)

(Azpeitia)

***

Iñuxente
baba-lora,
txakurren buztena
gora gora.

(Sondika)

***

Iñuxente
Paloxente
Txakurren buztana
tente.

(Zumarraga)

Samikolas
kilis kolas,
artoa jan
eta jolas.

(Zerain)

***

Samikolas
kilis kolas,
artoa jan
eta jolas.

(Zerain)

***

Aizkorri tontorreko
aizearen otza,
antxen ikusi nuen
praile buru-motza.

(Zerain)

***

Azkeneko trantzian,
gaItzak eten atzian

(Azpeitia. Imanol Ellas)

***

Joxe moxe kitarra,
auntzak aiñako bizarra.
Botako luke, botako luke
Prantziraiñoko puzkarra.

(Loiola. Errementari)

***

Kattalin,
Pottolin,
katillu zarrean
kak egin.
Katillu berrina gorua
Kattalin birigarrua.

(Zumarraga. Linazasoro)

Amama gona-gorri,
mutil begi-zuri,
neska kolore gorri.
A la kinkirrinera
a la zamurrenena,
Anttoni goiko-kaleko
jira beste aldera.

(Azkoitia)

***

Malmazorro,
marikonpaña,
nork egin dizu?
Ba dakizu.
- Joanda lepoan
ekarrizu

(Azkoitia. Arantza Ispizua)

***

Atxia motxia perori pan
nere semea errotan.
Errotara nindoiala
topatu nuan euli bat,
etara nion begi bat,
ipiñi nion beste bat.
Sai, bei, iri adar, amar, paga.

(Azkoitia. Arantza Ispizua)

***

Txintxilin bonba
serorea non da?

- Kanpaia jotzen.
- Zein il da?

(Loiola. Azpeitia)

***

Bat, bi, iru lau,
Txominek andria palta dau,
ura billatzen ezpadau,
etxetik kanpora bearco dau.

(Soraluze)

***

Abeix bixto
mi basabei?
Un dilin dan
zintzarri de madera,
genio fú fú
Cuando ve hombre hacer así así.
(baserritar bat omen zan
mendi-beiak zeuzkana.
Erderaz zekien aixea ornen zeukan,
eta ori erakusteko,
elizatik etxera zijoazen
mendi-baserritarrei, bere mendi-beien
berri galdetzen ornen zien,
ezaugarri oiek emanaz.
"Hacer" "así así" esatean,
burua astintzen ornen zuan,
adardunak jotzera dijoanean antzera.
Mikolas,
Kilo-kolas,
jan ta jolas.

(Elosiaga. Azpeitia)

***

San Sebastian ótza,
neguun erdiko biotza.

(Kukuerri. Azkoitia)

Gabon,
janda egon.
Natibillete
ase ta bete.
San Estebantxe,
atzera len ainbestetze.

(Kukuerri. Azkoitia)

***

Salanton,
Bixigua monton

(Kukuerri. Azkoitia)

***

Kandelario, lario,
Atxari ura dario,
erroteari urune,
au da guk bear dogune.

(Zeanuri. Arratia. Bizkaia)

***

Dagonien bon bon,
eta ez dagonien
bietza txupatuta egon.

(Kuberri. Azkoitia)

***

Eguzkia mendi ertzean,
pertz-esnea gelatzean,
neskatxa etxeratzean.

(Zumarraga. Garbiñe Linazaroso)

***

Txis-tu. Mix-tu.
Or-ga-nix-tu.
Nik-billatzen
ez-padet
bi-begik
ken-du.
(Izkinka-silabeando)
(Gauza bat galdu danean,
ezkerreko esku gaiñera
txistu mordo aundi bat bota,
eta beatz indizekin gurutzeak
mordoaren gaiñetik egiten dira,
goiko itza auek esan ala.
Gurutzeak egitean,
beatz puntaz esku-gaiña
ikutu egin bear da,
ez gurutzeak txistuaren gaiñetik
aidean egin.
"Kendu" esatean
beatzarekin txistu-mordoa
erdiz-erdi jotzen da,
eta mordorik aundiena joan dan
alde artan dago galdutako gauza ura.

(Zerain)

***

- Emeituk, emeituk, (emen dituk)
- Altxaperook botatzen asi ituk
- Mile baituk (bai dituk)
- Mile...? Demonio totoa. (tontoa)
- Baita berreun ere.

(Zegamarrai Zerainen)

***

Lagun talde bat dago erri-ondoan,
Arantzazutik datorren peregrinazioa-
ren zai. Urrutira begiz ikusten dituzte-
nean batek dio: "emeituk", eta beste-
ak "Altxaperook...". Besteak dio:
"Mile...", eta azkenenekoak, bere burua
goititu nairik, botatzen du atea).

IÑAKI GOIKOETXEA

